31997F0154

VIENOTĀ RĪCĪBA
(1997. gada 24. februāris),
ko, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienību K3. pantu, pieņēma Padome par darbībām, lai apkarotu cilvēku tirdzniecību un bērnu seksuālu izmantošanu

(97/154/TI)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību, un jo īpaši tā K3. panta 2. punkta b) apakšpunktu,

ņemot vērā Beļģijas Karalistes iniciatīvu,

tā kā kopīgu noteikumu ieviešana rīcībai, lai apkarotu cilvēku tirdzniecību un bērnu seksuālu izmantošanu, iespējams, palīdzēs cīnīties pret noteikta veida neatļautu ieceļošanu un uzlabos tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās, kas ir dalībvalstu vispārējās interesēs Līguma K1. panta 3. un 7. punkta nozīmē;

ņemot vērā Rezolūciju par cilvēku tirdzniecību, ko Eiropas Parlaments pieņēma 1996. gada 18. janvārī [1], un Rezolūciju par vardarbības upuriem, ko pieņēma 1996. gada 19. septembrī [2];

ņemot vērā Ieteikumus par cilvēku tirdzniecības apkarošanu, ko Padome pieņēma 1993. gada 29. un 30. novembrī;

ņemot vērā secinājumus, kas gūti 1996. gada 10. un 11. jūnijā Vīnē notikušajā Eiropas konferencē par sieviešu tirdzniecību;

ņemot vērā secinājumus, kas gūti 1996. gada 27. līdz 31. augustā Stokholmā notikušajā Pasaules kongresā pret bērnu komerciālu seksuālo izmantošanu;

atsaucoties uz 34. pantu 1989. gada 20. novembra Konvencijā par bērnu tiesībām;

tā kā cilvēku tirdzniecība un bērnu seksuālā izmantošana ir nopietni cilvēka pamattiesību pārkāpumi, jo īpaši attiecībā uz cilvēka cieņu;

apzinoties vajadzību ņemt vērā šā noziegumu tipa upuru īpaši neaizsargāto stāvokli, jo īpaši bērnu neaizsargātību;

tā kā cilvēku tirdzniecība un bērnu seksuāla izmantošana var veidot nopietnu starptautiskās organizētās noziedzības veidu, kuras apjoms Eiropas Savienībā rada aizvien lielākas raizes;

vēloties īstenot vajadzīgos pasākumus, lai darītu galu cilvēku tirdzniecībai un bērnu seksuālai izmantošanai;

ņemot vērā to, ka Padome jau ir nolēmusi veikt efektīvus pasākumus pret cilvēku tirdzniecību, pieņemot vienoto rīcību, ar kuru izveido Izcilības centru direktoriju [3], un izveidojot apmaiņas programmu šajā jautājumā kompetentu personu apmācībai [4];

ņemot vērā, ka Eiropas Savienības dalībvalstīm attiecībā uz noteiktiem cilvēku tirdzniecības un bērnu seksuālās izmantošanas veidiem jārīkojas saskaņoti, lai novērstu šķēršļus, kur tādi pastāv, efektīvai tiesu iestāžu sadarbībai šajā jautājumā, saskaņā ar 1996. gada 14. oktobrī Padomes pieņemto daudzgadu sadarbības programmu tieslietu un iekšlietu jomā;

apzinoties vajadzību pēc daudzdisciplīnu pieejas cilvēku tirdzniecības un bērnu seksuālās izmantošanas problēmai;

---

(1) OV C 32, 5.2.1996., 88. lpp.
(2) OV C 320, 28.10.1996.
(3) OV L 342, 31.12.1996., 2. lpp.
(4) OV L 322, 12.12.1996., 7. lpp.

atzīmējot, ka šajā vienotajā rīcībā lietotie noteikumi nenorāda ne uz vienu konkrētu tiesību sistēmu vai kādas valsts tiesību aktiem, bet tie ir jāinterpretē, ievērojot dalībvalstu tiesību sistēmas;

atzīmējot, ka šīs vienotās rīcības noteikumi neierobežo ne dalībvalstu saistības saskaņā ar tām saistošajām konvencijām, piemēram, 1950. gada Apvienoto Nāciju konvencija par cilvēku tirdzniecības un citu cilvēku izmantošanas prostitūcijas pakalpojumu sniegšanai apkarošanu, ne arī dalībvalstu tiesības veikt pasākumus, kuri vēl vairāk stiprina bērnu aizsardzību vai apkaro cilvēku tirdzniecību,

IR PIEŅĒMUSI ŠO VIENOTO RĪCĪBU.

I SADAĻA

Mērķi

A. Sniedzot vadlīnijas dalībvalstīm šīs vienotās rīcības piemērošanā un neskarot konkrētākas definīcijas dalībvalstu tiesību aktos, šajā vienotajā rīcībā turpmāk minētie jēdzieni tiek skaidroti šādi:

i) "tirdzniecība" ir jebkāda rīcība, kas atvieglo iecelošanu, uzturēšanos dalībvalsts teritorijā vai tranzītu caur to vai izceļošanu no tās B. punkta b) un d) apakšpunktos minētajos nolūkos;

ii) "seksuāla izmantošana" attiecībā uz bērnu ir šāda rīcība:

a) bērna mudināšana vai ietekmēšana, lai tas iesaistītos jebkādās nelikumīgās seksuālās darbībās;

b) bērna izmantošana prostitūcijā vai citās nelikumīgās seksuālās darbībās;

c) bērnu izmantošana pornogrāfiska rakstura priekšnesumos un materiālos, tai skaitā šādu materiālu izgatavošana, pārdošana un izplatīšana vai to tirdzniecība, kā arī šādu materiālu glabāšana;

iii) "seksuālā izmantošana" attiecībā uz pieaugušo ir pieaugušā izmantošana prostitūcijas pakalpojumu sniegšanai.

B. Lai uzlabotu tiesu iestāžu sadarbību cilvēku tirdzniecības un bērnu seksuālas izmantošanas apkarošanā, katra dalībvalsts, ievērojot konstitucionālos noteikumus un tiesību tradīcijas, apņemas saskaņā ar IV sadaļā izklāstīto kārtību pārskatīt savus tiesību aktus attiecībā uz II un III sadaļā izklāstītajiem pasākumiem saistībā ar šādiem tīšas rīcības veidiem:

a) personas, kas nav bērns, seksuāla izmantošana peļņas gūšanas nolūkos, ja:

— ir tikuši izmantoti piespiedu līdzekļi, jo īpaši vardarbība vai draudi, vai

— viltus, vai

— ļaunprātīgi tiek izmantota vara vai cits spiediens, kas ir tāds, ka personai nav citas reālas un pieņemamas izvēles, kā tikai pakļauties šim spiedienam vai ļaunprātīgajai izmantošanai;

b) cilvēku, kas nav bērni, tirdzniecība peļņas gūšanas nolūkos, lai viņus seksuāli izmantotu saskaņā ar a) apakšpunktā izklāstītajiem nosacījumiem;

c) bērnu seksuāla izmantošana vai seksuāla vardarbība, kas vērsta pret bērniem;

d) bērnu tirdzniecība seksuālas izmantošanas vai vardarbības nolūkos.

II SADAĻA

Valsts līmeņa pasākumi

A. Katra dalībvalsts pārskata spēkā esošos tiesību aktus un praksi, lai garantētu, ka:

a) I sadaļas B. punktā izklāstītie rīcības veidi tiek klasificēti kā noziedzīgi nodarījumi;

b) šiem nodarījumiem un, izņemot I sadaļas A. punkta ii) daļas c) apakšpunktā minēto glabāšanu, līdzdalībai tajos vai to izdarīšanas mēģinājumam tiek piemēroti efektīvi, samērīgi un preventīvi kriminālsodi;

c) juridiskās personas attiecīgā gadījumā var tikt sauktas pie administratīvas atbildības saistībā ar I sadaļas B. punktā uzskaitītajiem nodarījumiem vai arī pie krimināatbildības par tādiem nodarījumiem, kas izdarīti juridiskās personas vārdā saskaņā ar sīkākiem noteikumiem, kas jādefinē dalībvalsts tiesību aktos. Šī juridiskās personas atbildība neierobežo krimināatbildību fiziskajām personām, kuras ir bijušas šo nodarījumu līdzzinātājas vai kūdītājas;

d) šā punkta b) un c) apakšpunktā minētie sodi un, attiecīgā gadījumā, administratīvie līdzekļi ietver:

— ciktāl ir iesaistītas fiziskas personas, vismaz nopietnos gadījumos — brīvības atņemšanu, kas var nonākt arī līdz izdošanai,

— attiecīgā gadījumā — šo nodarījumu līdzekļu un gūtās peļņas konfiskāciju,

— attiecīgā gadījumā un dalībvalstu administratīvajās un krimināltiesībās noteiktajā kārtībā — īslaicīgu vai neatgriezenisku to uzņēmumu slēgšanu, kuri tikuši izmantoti vai paredzēti šādu nodarījumu veikšanai;

e) šajā vienotajā rīcībā izklāstītajiem nodarījumiem attiecīgā gadījumā var tikt piemērota 1990. gada Eiropas Padomes Konvencija par noziedzīgā darbībā gūtas peļņas legalizēšanu, meklēšanu, arestu un konfiskāciju;

f) tās iestādes ir kompetentas attiecībā uz I sadaļas B. punkta c) un d) apakšpunktā izklāstītajiem nodarījumiem, vismaz gadījumos;

i) ja nodarījums pilnībā vai daļēji ir veikts tās teritorijā;

ii) izņemot I sadaļas A. punkta ii) daļas c) apakšpunktā minēto pornogrāfisku materiālu glabāšanu, ja nodarījumu veikusī persona ir šīs dalībvalsts pilsonis vai pastāvīgais iedzīvotājs.

B. Gadījumos, kad tas citādi būtu pretrunā ar dalībvalsts noteiktiem krimināltiesību principiem saistībā ar jurisdikciju, tā, vai nu pieņemot vai izmantojot A. punkta f) apakšpunkta ii) daļā minēto kompetenci, nodrošina, ka par nodarījumu jāpiemēro sods arī saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kurā šis nodarījums ir veikts.

C. Ja dalībvalsts uztur prasību par B. punktā paredzēto dubulto sodāmību, tā pārskata savus tiesību aktus, lai nodrošinātu, ka šī prasība nav šķērslis efektīvu pasākumu veikšanai pret tās pilsoņiem vai pastāvīgajiem iedzīvotājiem, kuri tiek turēti aizdomās par iesaistīšanos šādos nodarījumos jurisdikcijās, kuras var nebūt veikušas atbilstošus pasākumus, kas norādīti 1989. gada 20. novembra Konvencijas par bērnu tiesībām 34. pantā.

D. Dalībvalstis var nodrošināt, ka tās A. punkta f) apakšpunkta ii) daļā paredzēto jurisdikciju izmantos tikai, ja tiks izpildīti noteikti procesuāli nosacījumi vai arī ja iespējamais likumpārkāpējs nevar tikt izdots šādu iemeslu dēļ:

— attiecīgā dalībvalsts atsakās izpildīt izdošanas lūgumu, ko iesniegusi valsts, kurā nodarījums ir veikts, vai

— šī valsts apstiprina, ka nedomā lūgt iespējamā likumpārkāpēja izdošanu, vai

— šī valsts nelūdz iespējamā likumpārkāpēja izdošanu saprātīgā laika posmā.

E. Katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka papildus parastajiem piespiedu līdzekļiem, tādiem, kā meklēšana un arests, ir pieejamas atbilstošas izmeklēšanas pilnvaras un metodes, lai A. punkta a), b) un e) apakšpunktā uzskaitītos nodarījumus varētu efektīvi izmeklēt un par tiem ierosināt lietas saskaņā ar šiem pasākumiem pakļauto personu aizstāvības tiesībām un tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību.

F. Katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu:

a) atbilstošu aizsardzību lieciniekiem, kuri sniedz informāciju saistībā ar A. punkta a), b) un e) apakšpunktā minētajiem nodarījumiem, saskaņā ar Eiropas Savienības Padomes 1995. gada 23. novembra Rezolūciju par liecinieku aizsardzību cīņā pret organizēto noziedzību [1];

b) atbilstošu palīdzību upuriem un viņu ģimenēm.

Šajā nolūkā katra dalībvalsts nodrošina, ka:

i) upuri ir pieejami, ja tas ir vajadzīgs atbilstoši dalībvalsts krimināltiesu sistēmai, liecību sniegšanai jebkurā kriminālprocesā, kas noteiktos gadījumos var būt saistīts ar vajadzību pēc pagaidu uzturēšanās atļaujas, un

ii) upuriem ir iespēja atgriezties savās izcelsmes valstīs vai kādā citā valstī, kas ir gatava viņus pieņemt, pie tam viņiem ir visas tiesības un pienākas aizsardzība saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem.

Turklāt katra dalībvalsts nodrošina, ka I sadaļas B punktā minēto nodarījumu upuriem tiek sniegta atbilstoša palīdzība, lai viņi varētu aizstāvēt savas intereses tiesās.

Katra dalībvalsts izskata, kā par izmeklēšanas gaitu informēt ģimenes, kuru bērni ir šajā vienotajā rīcībā aplūkoto nodarījumu upuri.

G. Katra dalībvalsts veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka dienesti, kuriem, iespējams, ir attiecīga pieredze cīņā pret cilvēku tirdzniecību un bērnu seksuālu izmantošanu, īpaši imigrācijas, sociālā nodrošinājuma un nodokļu iestādes, pievērš īpašu uzmanību ar cilvēku tirdzniecību un bērnu seksuālu

[1] OV C 327, 7.12.1995., 5. lpp.

izmantošanu saistītajām problēmām, un, ievērojot dalībvalsts tiesību aktus, sadarbojas ar iestādēm, kas atbildīgas par A. punkta a), b) un e) apakšpunktos minēto nodarījumu izmeklēšanu un sodīšanu. Gadījumos, kuri pelna īpašu uzmanību, šiem dienestiem īpaši:

— pēc pašu iniciatīvas jākonsultē šīs iestādes, ja ir pamats domāt, ka ir ticis veikts kāds no šiem nodarījumiem,

— pēc pieprasījuma vai pēc pašu iniciatīvas jānodrošina šīs iestādes ar visu noderīgo informāciju,

— atbilstošos gadījumos kā ekspertiem jāpiedalās procedūrās.

H. Lai nodrošinātu, ka cīņa pret cilvēku tirdzniecību un bērnu seksuālu izmantošanu ir patiešām efektīva, katra dalībvalsts nodrošina, ka par šo cīņu atbildīgo iestāžu darbības ir pienācīgi koordinētas, pieļaujot, ka iespējama daudzdisciplīnu pieeja. Šāda koordinācija valsts vai reģionālā līmenī, atkarībā no attiecīgās dalībvalsts administratīvās struktūras un tiesību sistēmas, varētu ietvert, piemēram, ministriju departamentus, policijas dienestus, tiesu iestādes, kuras specializējušās šajā jautājumā, kā arī valsts iestādes, kurām šajā jomā ir īpaši uzdevumi.

I. Katras dalībvalsts iestādes attiecīgi ņem vērā ikvienas grupas, fonda vai apvienības, kuras mērķis atbilstīgi tās statusam ir apkarot šādus nodarījumus, ieguldījumu cīņā pret cilvēku tirdzniecību un bērnu seksuālu izmantošanu.

III SADAĻA

Dalībvalstu sadarbība

A. Dalībvalstis nodrošina viena otru ar plašāko iespējamo tiesu iestāžu sadarbību izmeklēšanās un tiesas procesos saistībā ar II sadaļas A. punkta a), b) un e) apakšpunktā minētajiem nodarījumiem.

B. Katra dalībvalsts, kas ir izdarījusi atrunu vai deklarāciju attiecībā uz 1959. gada 20. aprīļa Eiropas Konvencijas par savstarpēju palīdzību krimināllietās 5. pantu, pārskata to, lai pārliecinātos, vai tā nekavēs efektīvu sadarbību ar citām dalībvalstīm saistībā ar šajā vienotajā rīcībā aplūkotajiem nodarījumiem.

C. Dalībvalstis saskaņā ar piemērojamajām, spēkā esošajām vienošanām un konvencijām nodrošina, ka tiesiskās palīdzības lūgumi tiek izskatīti iespējami ātri, un par procedūras norisi pilnībā informē valsti, kas iesniedz lūgumu.

D. Dalībvalstis attiecīgā gadījumā veic vajadzīgos pasākumus lūgumu pēc palīdzības tiešai nosūtīšanai vietējo kompetento iestāžu starpā.

E. Katra dalībvalsts, ja tas jau nav izdarīts, norīko vienu vai vairākas kontaktiestādes, ar kurām var sazināties gadījumā, ja rodas grūtības ar steidzamu tiesiskās palīdzības lūgumu izpildīšanu.

F. Dalībvalstis saskaņā ar katras dalībvalsts attiecīgajām tiesību tradīcijām un piemērojamajām konvencijām un vienošanām, viena otrai sniedz palīdzību informācijas apmaiņā, kas kādā no dalībvalstīm ir administratīva rakstura vai ir administratīvu iestāžu kompetencē.

G. Katra dalībvalsts nodrošina, ka informācija attiecībā uz pazudušiem nepilngadīgajiem un personām, kas tiesātas par šajā vienotajā rīcībā izklāstītajiem nodarījumiem, kā arī informācija, kas var būt noderīga šādu nodarījumu izmeklēšanās un kriminālvajāšanās, ir organizēta tā, lai ir viegli pieejama un var tikt efektīvi izmantota un darīta zināma citām dalībvalstīm.

H. Neierobežojot savas izmeklēšanas un procedūras, dalībvalsts bez iepriekšēja lūguma var citai dalībvalstij darīt zināmu faktisku informāciju, ja tā uzskata, ka šādas informācijas izpaušana iespējams var palīdzēt saņēmējai valstij sākt vai veikt izmeklēšanu vai procedūras, lai novērstu II sadaļas A. punkta a), b) un e) apakšpunktā minētos nodarījumus vai sodītu to veicējus, vai ka tai iespējams sekos lūgums no šīs dalībvalsts pēc tiesu iestāžu sadarbības.

I. Sakaru un informācijas apmaiņa, kas minēta F., G. un H. punktā, tiek veikta saskaņā ar tiesībām uz privātās dzīves neaizskaramību un piemērojamajām vienošanām un valsts tiesību aktiem saistībā ar datorizētu personas datu apstrādi.

J. Dalībvalstis attiecīgā gadījumā informē un brīdina savas diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības trešās valstīs un pēc iespējas labāk izmanto to piedāvātās iespējas saistībā ar starptautisko sadarbību pret cilvēku tirdzniecību un bērnu seksuālu izmantošanu.

IV SADAĻA

Saistības un uzraudzība

A. Dalībvalstis kompetentajām iestādēm izskatīšanai un pieņemšanai iesniedz atbilstošus priekšlikumus par šīs vienotās rīcības īstenošanu.

B. Padome, pamatojoties uz atbilstošu informāciju, līdz 1999. gada beigām izvērtē, kādā mērā dalībvalstis izpilda savas saistības saskaņā ar šo vienoto rīcību.

C. Šo vienoto rīcību publicē *Oficiālajā Vēstnesī*.

D. Tā stājas spēkā tās publicēšanas dienā.

Briselē, 1997. gada 24. februārī

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs

H. VAN MIERLO